

CRÒNICA LEGISLATIVA DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Primer semestre de 2021

Reyes Marzal Raga*

Resum

El primer semestre de 2021 ens ofereix un ventall de novetats. El valencià es reconeix com a element determinant del patrimoni cultural immaterial, i la renovació dels membres de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua dona compliment a les exigències de la Llei 9/2003, per a la igualtat entre dones i homes. Alhora, es reitera la doctrina jurisprudencial envers el requisit lingüístic en la funció pública docent no universitària, es mantenen els canvis de denominació toponímica per la forma exclusiva en valencià, que és una constant en el procés de normalització lingüística del valencià, i l'acció de foment administratiu del valencià es reprèn després de la paràlisi dels semestres anteriors.

Paraules clau: valencià; patrimoni cultural immaterial; requisit lingüístic; dret preferent; acció de foment; Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL).

LEGISLATIVE REPORTS ON VALENCIAN COUNTRY

First half of 2021

Abstract

The first half of 2021 offers us a range of news. The Valencian language has been recognized as a determining element of intangible cultural heritage, and the renewal of the members of the Valencian Language Academy has complied with the requirements of Law 9/2003, for equality between women and men. The jurisprudential doctrine on linguistic requirements in the non-university teaching public function has also been reaffirmed, the changes in toponymic denomination for the exclusive form in Valencian have been maintained, being a constant in the process of linguistic normalisation of Valencian, and the administrative promotional actions concerning Valencian have resumed after the paralysis of the previous periods.

Keywords: Valencian; intangible cultural heritage; linguistic requirement; preferential right; language promotion; Valencian Academy of Language (AVL).

* Reyes Marzal Raga, professora titular de dret administratiu. Universitat de València-Estudi General (UVEG). reyes.marzal@uv.es

Citació recomanada: Marzal Raga, Reyes. (2021). Crònica legislativa de la Comunitat Valenciana. Primer semestre de 2021. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 76. 257-262. <https://doi.org/10.2436/rld.i76.2021.3716>

Sumari

- 1 L'ús del valencià com a element del patrimoni cultural immaterial
- 2 El requisit lingüístic en l'àmbit de la funció pública
 - 2.1 Accés a places en la Unitat de Normalització Lingüística de la Diputació de València. Equivalència de títols i certificats per a l'acreditació del coneixement del valencià
 - 2.2 Requisit lingüístic per a l'accés als cossos docents no universitaris, fins i tot si es tracta de la cobertura de places interinament
 - 2.3 Exigència del requisit lingüístic per al professorat no universitari quan es fa ús del dret preferent en cas de concurs de trasllats
- 3 Toponímia
- 4 Renovació d'acadèmics de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL)
- 5 Acció de foment sobre el valencià

1 L'ús del valencià com a element del patrimoni cultural immaterial

La Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià atorga la qualificació de béns immaterials de rellevància local (BRL) als béns immaterials que siguen expressió de les tradicions del poble valencià en les seues manifestacions musicals, artístiques, gastronòmiques o d'oci, i especialment aquelles que han sigut objecte de transmissió oral i les que mantenen i potencien l'ús del valencià (articles 15.5 i 55). En aplicació d'aquestes disposicions, s'ha publicat la [Resolució de 2 de juny de 2021](#), de la Direcció General de Cultura i Patrimoni, per la qual s'incoa un expedient per a declarar bé immaterial de rellevància local el Tribunal del Comuner del Rollet de Gràcia de l'Horta d'Aldaia. El Rollet d'Aldaia és considerat com un exemple de municipalització del sistema de reg, documentat en el privilegi del rei Jaume I de 10 d'abril de 1268, que concedeix als regants els drets d'usos de l'aigua. Un dels elements que descriu l'annex d'aquesta resolució inicial per tal d'aconseguir la protecció cultural d'aquest tribunal és el manteniment d'un lèxic en valencià, d'un vocabulari històric agrícola valencià que s'ha generat al voltant del reg. Aquest patrimoni cultural roman viu gràcies a la transmissió oral de paraules com ara *sequier*, *braç de reg*, *boquera*, *llengua* o *llengües*, *partidor*, *cadira* o *cadireta*, *reg a manta*, *fila*, *elet*, *atandador*, *comuner*, *séquia*, *séquia mare*, *roll*, *torn*, *marge*, *solcar*, *cavalló*, *obrir* o *tancar boquera*, *sequiatge*, *mitger*, *sorregar*, *tanda grossa*, *tanda prima*..., i tantes altres més, que configuren un ric lèxic agrícola que cal conservar. En definitiva, tot aquest lèxic configura un conjunt de coneixements, pràctiques, tècniques i usos de la cultura del regadiu valencià, fruit de segles de racionalització de l'ús de l'aigua, un exemple evident de la importància de l'aigua per al territori.

El reconeixement d'aquest òrgan com a tribunal consuetudinari ha estat impulsat per la [Resolució 89/X, sobre el reconeixement del caràcter de tribunal consuetudinari del Tribunal del Comuner del Rollet de Gràcia](#) de l'Horta d'Aldaia, mitjançant la reforma de la Llei orgànica del Poder Judicial, aprovada per la Comissió de Justícia, Governació i Administració Local en la reunió del 12 de febrer de 2020 (BOCV núm. 65, de 26 de febrer de 2020), on les Corts Valencianes insten el Consell perquè al seu torn inste el Govern d'Espanya a fi que:

1. Reconega els mèrits històrics i el dret del Tribunal del Comuner del Rollet de Gràcia de l'Horta d'Aldaia a ser-li concedit el caràcter de tribunal consuetudinari.
2. Presente, en un termini inferior a sis mesos, un projecte de llei de modificació de l'article 19 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, que incloga un punt cinquè en el qual s'ha de reconèixer el caràcter de tribunal consuetudinari i tradicional al Tribunal del Comuner del Rollet de Gràcia de l'Horta d'Aldaia.
3. Inicie els tràmits necessaris perquè la UNESCO declare el Tribunal del Comuner del Rollet de Gràcia de l'Horta d'Aldaia com a patrimoni immaterial de la humanitat. Aquest requeriment es va expressar en la [Proposició de Llei](#) de modificació de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, per a reconèixer el caràcter de tribunal consuetudinari i tradicional al Tribunal del Comuner o del Rollet de l'Horta d'Aldaia (València/València). Aquesta proposició es pot consultar al *Butlletí Oficial de les Corts Generals* (Senat, apartat I, núm. 21-352, de 20 de febrer de 2020. Proposició 622/000012).

2 El requisit lingüístic en l'àmbit de la funció pública

En matèria de funció pública, l'ús del valencià es garanteix en tots els nivells en què s'organitza el territori autònom. En l'àmbit municipal, la Diputació de València ha convocat diverses places a cobrir en la Unitat de Normalització Lingüística, on el coneixement del valencià és un dels requisits que han d'acomplir els aspirants, tot i que s'admet l'equivalència amb els títols de Filologia Catalana (2.1). Per la seua banda, les convocatòries de la Generalitat per als cossos docents no universitaris també recullen l'exigència del requisit lingüístic, tant si es tracta de cobrir les vacants amb professorat interí (2.2) com si es tracta del retorn de professorat destinat en l'exterior, que fa ús del dret preferent en cas de participar en el corresponent concurs de trasllats per a tornar a Espanya (2.3).

2.1 Accés a places en la Unitat de Normalització Lingüística de la Diputació de València. Equivalència de títols i certificats per a l'acreditació del coneixement del valencià

La Diputació de València ha publicat les bases d'una oposició lliure per a cobrir quatre places de tècnic/a mitjà/ana traductor/a per a la Unitat de Normalització Lingüística, corresponents a les ofertes d'ocupació dels anys 2017 i 2018 (BOP núm. 36, de 23 de febrer de 2021). A més dels requisits generals exigits per a l'accés a la funció pública, es demana la possessió del títol de diplomada/da en Filologia Catalana o equivalent, o bé el títol universitari oficial de graduat o graduada en Filologia Catalana o les titulacions equivalents que corresponguen. Cal recordar que tant el Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana com el Tribunal Suprem (entre d'altres, la [STS 1107/2011](#), de 4 de març de 2011, recurs núm. 5452/2009, ECLI:ES:TS:2011:1107; i la [STS 1109/2011](#), de 4 de març de 2011, recurs núm. 4640/2009, ECLI:ES:TS:2011:1109) han declarat conforme a dret l'equivalència dels títols universitaris de Filologia Catalana, als efectes d'accés a la funció pública en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, i així es reconeix per referència al nivell C2 de valencià en l'[Ordre 7/2017, de 2 de març de 2017](#), de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport.

Pel que fa a les funcions de la Unitat de Normalització Lingüística de la Diputació de València, inclouen no sols la traducció i correcció de la documentació administrativa de la Diputació de València, sinó també la docència i assessorament lingüístic, com també l'assistència tècnica als ajuntaments de la província.

2.2 Requisit lingüístic per a l'accés als cossos docents no universitaris, fins i tot si es tracta de la cobertura de places interinament

La Sentència del [TSJCV 56/2021, de 28 de gener \(recurs núm. 236/2019\)](#) confirma la [Resolució de 5 de juny de 2017](#), de la Direcció General de Centres i Personal Docent, per la qual es convoca procediment d'adjudicació de destins amb caràcter provisional, en pràctiques i interí, en els cossos docents no universitaris (catedràtics i professors d'Ensenyament Secundari i d'escoles oficials d'idiomes, professors tècnics de Formació Professional, de catedràtics i professors de Música i Arts Escèniques, d'Arts Plàstiques i Disseny i mestres de taller d'Arts Plàstiques i Disseny) per al curs 2017-2018. La sentència reitera la doctrina fixada en resolucions judicials anteriors ([STSJCV 820/2020](#), de 4 de desembre i [STSJCV 721/2020](#), de 2 de novembre) i desestima la vulneració del principi d'igualtat invocat per l'apel·lant, aleshores professora interina del Cos de Professors d'Ensenyament Secundari en el Servei d'Orientació Educativa, a qui no s'havia adjudicat destí al no acreditar estar en possessió del certificat de capacitació per a l'ensenyament en valencià. Tal com disposa la sentència mencionada, els interins, "per raó de la diferent naturalesa de la seua vinculació a l'Administració no poden pretendre el mateix tracte quant als drets que es reconeixen als funcionaris de carrera, sent la inamobilitat de la qual se'ls priva als interins la que els garanteix la possibilitat de mantindre el seu lloc de treball i triar entre aquells que més s'adeqüen als seus mèrits i capacitats o actituds professionals, en aquest cas relacionades amb el coneixement de la llengua en qüestió, però no disposant els interins d'aqueixa inamobilitat en el lloc, no tenen la mateixa opció o drets que tenen els de carrera, no existint un patró de mesura equiparable o que per comparació els conduïska a situacions similars tributàries del mateix règim legal". Per tot això, conclou la resolució judicial, "als funcionaris docents de carrera se li exigeix com a requisit d'accés l'acreditació del requisit lingüístic amb independència de la plaça que ocupen, i quant a que els funcionaris docents de carrera que van ingressar abans que el valencià fora exigible com a requisit se'ls permeta romandre en els seus destins definitius, reduint la seua mobilitat als territoris de predomini lingüístic castellà, no podem considerar-la com una condició de treball, perquè la condició de funcionari interí es produeixen mitjançant l'accés a la condició, i no per a centre determinat, sense perjudici que en el procés d'adjudicació de llocs com a funcionaris interins es produïsquen determinades prioritats que responguen a les preferències de l'aspirant que resulta nomenat. No estem davant una situació d'interinitat per vacant específica, sinó en un nomenament per necessitats de la planificació educativa. No és el centre escolar o docent el que nomena el funcionari interí, sinó l'Administració educativa i sobre la base d'una "borsa d'ocupació", o llistat d'aspirants i segons un procés anualitzat. És a dir el funcionari interí docent, a diferència del funcionari docent de carrera amb destinació definitiva, no gaudeix de inamobilitat en el seu destí".

D'altra banda, com ja sabem, la regla general marcada per la doctrina del Tribunal Suprem ha estat considerar el valencià com un mèrit, de manera que es pot superar la fase d'oposició i, posteriorment, s'han d'acreditar en la fase de concurs els certificats de valencià perquè siguen valorats. Com a excepció, es permet a determinats llocs de funcionari exigir-ho com a "requisit", que és el que succeeix en el cas dels cossos docents no

universitaris. Per a aquest professorat, el coneixement del valencià ha d'acreditar-se en els procediments d'ingrés, independentment que els llocs estiguen o no catalogats amb el requisit i que els ensenyaments s'impartisquen o no en valencià. Per tant, l'exigència d'acreditar el coneixement dels dos idiomes oficials de la Comunitat Valenciana resulta ajustada al bloc normatiu i no s'adverteix en què pot resultar desproporcionat i transgressor de [l'article 23.2. CE](#).

2.3 Exigència del requisit lingüístic per al professorat no universitari quan es fa ús del dret preferent en cas de concursos de trasllats

La [Sentència del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana 118/2021, de 17 de febrer](#) (recurs nº 210/2019. ECLI:ES:TSJCV:2021:1536) ha confirmat la prevalença del requisit lingüístic exigít per l'[Ordre 90/2013, de 6 de novembre](#), de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es regula la catalogació amb el requisit lingüístic de valencià de determinats llocs de treball docents en centres docents públics i en els servicis o unitats de suport escolar i educatiu dependents de la Generalitat. D'acord amb aquesta disposició, el coneixement del valencià és requisit que s'ha de complir per a ocupar la plaça en el centre docent per al qual sol·licita el trasllat en el concurs, atès què el centre es troba en zona de parla en valencià.

L'interès d'aquesta sentència es troba en el fet que confirma el model lingüístic valencià, la qual cosa fa compatible el requeriment fixat en les resolucions per a la convocatòria de concurs de trasllats de funcionaris docents no universitaris amb les situacions administratives en què es poden trobar els empleats públics d'acord amb la normativa estatutària pròpia, i en concret, tractant-se de professorat no universitari, en la situació d'adscripció a una plaça docent en l'exterior i la conseqüent obligació de reincorporar-se al centre dependent de la Conselleria de Cultura i Educació per al corresponent curs acadèmic. És per això que el TSJCV, tot i reconèixer el dret preferent del recurrent, tal com disposa el [Reial Decret 1364/2010, de 29 d'octubre](#), pel qual es regula el concurs de trasllats d'àmbit estatal entre personal funcionari dels cossos docents previstos en la [Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació](#) i altres procediments de provisió de places a cobrir per estos, assenyala que aquest dret no comporta una reserva de plaça o un dret d'accés a la plaça escollida si no s'acompleix amb el requisit de titulació exigít per a acreditar el coneixement adequat, tant en l'àmbit oral com escrit, dels dos idiomes oficials de la Comunitat Valenciana.

Cal recordar que l'[article 15 del Reial Decret 1364/2010](#) preveu que en les convocatòries per a places o llocs dependents de comunitats autònomes la llengua pròpia de les quals tinga caràcter oficial, es podran establir els requisits legalment exigibles quant a la cooficialitat de les llengües. Així mateix, l'[article 14](#) estableix que les administracions educatives, d'acord amb la seua planificació educativa, podran oferir places o llocs per a la cobertura dels quals es requiriscuen requisits específics en la forma que es determinen en les corresponents normes procedimentals de les respectives convocatòries. És per això que el model lingüístic valencià, iniciat amb l'exigència del coneixement adequat del valencià als funcionaris del cos de mestres des de 1997 encara que els seus llocs no estiguen catalogats amb el perfil lingüístic, ha estat refrendat fins aleshores, per tal de garantir que el professorat no universitari estiga capacitat per a impartir ensenyament en la llengua pròpia, la qual cosa permet l'adquisició dels coneixements suficients al llarg del temps. Ara bé, la no-adquisició del requisit lingüístic no comportarà minva de drets per a aquest professorat, ja que no implicarà remoció del lloc de treball de què fora titular, tot i que és imprescindible modular l'àmbit geogràfic a què haurà de quedar circumscrita la seua mobilitat, que, una vegada vençut el període transitori establert per a l'adquisició del requisit lingüístic, estarà vinculada als centres ubicats en localitats de predomini lingüístic castellà, de conformitat amb la [Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'Ús i Ensenyament del Valencià](#).

3 Toponímia

Els canvis de denominació toponímica per la forma exclusiva en valencià són una constant en el procés de normalització lingüística del valencià. Els corresponents acords municipals, així com els informes de la secció d'onomàstica de l'AVL, han conduït a l'aprovació de diversos decrets per part del Consell, d'acord amb la competència atribuïda per l'[article 21.1 de la Llei 8/2010, de 23 de juny](#), de règim local de la Comunitat Valenciana, en relació amb l'[article 13.2 del Decret 69/2017, de 2 de juny](#), del Consell, de regulació dels criteris i procediment per al canvi de denominació dels municipis i altres entitats locals de la Comunitat Valenciana. Per al primer semestre de 2021, els decrets adoptats pel Consell són els següents:

- [Decret 11/2021, de 22 de gener](#), del Consell, d'aprovació del canvi de denominació del municipi de Vall de Gallinera per la Vall de Gallinera (DOGV núm. 9006, de 27.01.2021).
- [Decret 26/2021, de 12 de febrer](#), del Consell, d'aprovació del canvi de denominació del municipi de l'Ènova per l'Ènova (DOGV núm. 9030 d'01.03.2021). En aquest cas, el decret és una correcció d'errades de la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana* número 9024, de 19 de febrer, del Decret 26/2021, de 12 de febrer, del Consell, d'aprovació del canvi de denominació del municipi de l'Ènova per «l'Ènova».
- [Decret 28/2021, de 19 de febrer](#), del Consell, d'aprovació del canvi de denominació del municipi de Facheca per Fageca (DOGV núm. 9030, d'01.03.2021).

4 Renovació d'acadèmics de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL)

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) ha finalitzat el procés de renovació del segon terç dels seus membres, d'acord amb allò que disposa l'[article 11 de la Llei 7/1998, de 16 de setembre](#), de la Generalitat, de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Fins aleshores, només quatre dels 21 membres eren dones, per la qual cosa, en aplicació de les disposicions de la Llei 9/2003, per a la igualtat entre dones i homes, la renovació exigeix el nomenament de set acadèmiques. La informació i detalls d'aquest procés es pot consultar al web de [l'AVL](#).

Pel que fa a l'activitat normativa de l'AVL corresponent al primer semestre de 2021, s'ha reprès amb l'adopció de l'[Acord núm. 22/2021, de caràcter normatiu](#), pel qual es resolen les qüestions ortogràfiques que quedaven pendents en l'Acord del Ple núm. 31/2018, d'1 de juny, així com altres observacions complementàries.

5 Acció de foment sobre el valencià

Les mesures de foment de l'ús del valencià es mantenen en els diversos àmbits competencials de la Generalitat Valenciana. Les resolucions més importants han estat les següents:

- [Resolució de 15 de febrer del 2021, de la Presidència de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua](#), per la qual es publica l'Acord de 5 de febrer del 2021, del Ple de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, pel qual es convoquen ajudes al foment de l'ús del valencià en les emissores locals de ràdio, en les revistes d'investigació i en les revistes de temàtica especialitzada o de caràcter local o comarcal.
- [Resolució de 27 de maig de 2021, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport](#), per la qual convoca dotze beques per a la realització de pràctiques professionals en les dependències de la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme. (DOGV 9097, d'01/06/2021).